

LÓRANT

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDALLA-
MOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:

Benedek Elek

5. évf.
16. SZ. 1926.
IV. 18

KÖNIG & PAYER OMARÉ

Csengő-bongó versike a mókuskáról.

Irta: DSIDA JENŐ.

Távol tavaszt nézve,
ahonnan elkéstem,
délibáb hívásban,
álom-kergetésben
emlékszem egy gyermek-nóta
csengő dallamára:
Mókuska, mókuska,
felmászott a fára . . .

Illatos nagy erdön
pajzán játszi kedvvel
kacagó kisfiu,
hej, minek is ment el?
Miért nézek olyan búsan
a tölgy alatt állva?
. . . Mókuska, mókuska
felmászott a fára.

Hajnalok a földet
sugarasra festik —
Akkor indultam el,
s kergettem napestig.
Kergettem is, ígértem is,
csaltam is — hiába:
Mókuska, mókuska
felmászott a fára.

Okos-szemű jószág,
gyerekvágyam lelke,
lompos kicsi mókus,
gyere az ölembé:
Tudod: jó kis liu vagyok,
S tudod: nagyon árva —
Mókuska, mókuska
felmászott a fára.

Sóvárgó szívemen
megfogant az átok:
azóta elszökik,
akármit is látok;
Ilyen hűtlen, ürge mókus
lelkem minden vágya:
Mókuska, mókuska
felmászott a fára.

Távol tavaszt nézve,
ahonnan elkéstem,
délibáb-hívásban,
álom-kergetésben
sirni kell egy bohó kis vers
régí dallamára:
Mókuska, mókuska
felmászott a fára . . .

(Szatmár, 1926. február hó.)

Nem kellett karácsony,
csörgő dió, alma,
ugrált a kis mókus
maga után csalva.
Csodaszarvas: elcsábított
Epedés-országba:
Mókuska, mókuska
felmászott a fára.

Mikes Kelemen.^{*)}

Irta: BENEDEK ELEK.

Szálljon lelkünk ez ünnepi órában Rodostóba, tengernek partjára, ahol sóhajtozék sok-sok esztendő során egy fehérhaju öreg ember: Mikes Kelemen! Szenteljünk néhány pillanatot a nagy fejedelem leghívebb hívének s legyen a mi emlékezésünk alapigéje az ő halhatatlan vallomása: „En nekem soha semmi egyéb okom nem volt hazámat elhagyni, hanem hogy igen szerettem az öreg fejedelmet”.

„Igen szerettem” . . . Ebben a vallomásban két nagy ember lelki képe rajzolódik elénk s ha kérdeznék hirtelen, melyik nagyobb a

kettő közül: az-e, akit *igy* tudtak szeretni, vagy az, aki szeretni *ugy* tudott, hogy emberi ideáljáért örök hontalanságot vállalt, csak ez lehetne válaszuk: egyformán nagy volt mind a kettő. Hogy a nagy fejedelem eszménye a szabadság s ezért való küzdelme nem a nagyravágyó, nem a maga érdekeit latolgó emberé; hogy ő egy nagy gondolatnak a hőse: szüzi tisztaságába helyezni vissza azta magyar földet, melyet vastagon borított be török és német világnak mindenféle szennye; hogy ennek a gondolatnak diadaláért mindenét feláldozá — hát, ezek a közönséges fölött magasan szárnyaló erények, de Mikes Kelemen hűségét még nem magyarazzák. Mikes Kelemen apródja, majd

*) Felolvasás a Petőfi-lársaság Rákóczi-ünnepén, 1926. márc. 14.-én.

belső kamarása volt a nagy fejedelemnek, kardot nem forgatott, embert nem ölt, ő csak szeretett. Szerette a szelid, finom lelkű embert, korának egyik legműveltebb magyarját, akit Isten a legvonzóbb, a leghódítóbb tulajdonságokkal ajándékozott meg: ez babonázta meg a székely ifjút; ez magyarázza az ő példátlan hűségét; ez magyarázza, hogy az édesanya bucsucsókjá nélkül követi a nagy fejedelmet idegen földre, bizonytalanságba, melyben csak egy látszik bizonyosságnak: a halálig tartó hontalanság.

Tizenhét éves fickó legény Mikes Kelemen, amikor beáll apródnak a nagy fejedelem udvarába; férfikora tavaszán, huszonhét éves korában lesz hontalanná s negyvennégy esztendőig sóhajtozik emésztő vágyakozással Zágon felé, míg nem megkönyörül s leszáll érette a halál angyala. Zágon! Járjatok be messze földet s nem találtok Zágonnál szebbet! Három oldalról fenyves erdő borította hegyek karimázzák ezt a szépséges szép, nagy székely falut. Háromágu csillaghoz hasonlatos fensíkon, Istenültette kertből mosolyog ki s ennek a kertnek is a legszebb pontján, tölgyes erdőcskébe rejtőzködött a ház, ahol a hűség eleven szobra született. A falu fölött fenyves erdők rengetegének mélabús zugása; a falu között vígan csoronkáló patak; kívül is erdő, bent is erdő; Mikes Kelemen költői lelke, a majdani fenséges szép, édesbús levelek írója kívánhat-e szebb helyet ennél? Oh, be szép ez a falu! S be szép az a kicsi ország, amelynek Háromszék a neve! Mindent megtalálsz ebben a kicsi országban, ami országot csuda-széppé tehet: égnek meredő erdős hegyek aljában végtelenné tetsző, aranykalászos rónaság, melynek kebelén csendesen hömpölyög az Olt vize. Hegyek ormán váromladékok, régi dicsőségről regélők. Minden futamodásra kicsi falu, nagy falu s minden háznak tárva-nyitva galambbúgos kapuja, mert itt ősidők óta »Istené a szállás«. S azok a szívet melegítő írások a kapuk homlokán! »Áldás a bémenőknek, béke a kimenőknek!« Vándor, kit vágyad vagy sorod e földre hoz, tudd meg, hogy a mesék, a mondák, a balladák klasszikus földjén vándorolsz. Ennek a kicsi országnak földjén építették az óriások Bálványosvárat, ahová menekült a pogány Apor az új hit harcosai elől. Ennek a földjén épült a gögös Venturné vára,

amelynek aljában ágyuöntő Gábor Áron született. Itt, e vár tövéből kelt szárnyra az örökéletű mese Benet urról, a szegény székely nemesről, aki a diáknak öltözött Mátyás királyt zsirral »trágyázott« lencsével vendégelte meg. Ez a föld szülte Apor Pétert, az ősi erkölcsök romlásán, »Erdély felfordult állapotán« kesergő »gyökeres« székelyt. Ez a föld szülte Körösi Csoma Sándort, aki egy pálcával s száz forinttal indult gyalogosan, megkeresni az őt hazát. Ez a föld szülte Bod Pétert, az irodalomtörténetírás, Benkő Józsefet, az erdélyi honismeret, Baróti Szabó Dávidot, a magyar ó-klasszikai költészet uttörőjét. Ez a föld szülte Nagyajtai Cserei Mihályt, a kuruc-labanc világ e kedvesen csevegő, csipős nyelvű krónikását s átalellenben Nagyajtával, az Olt tulsó partján. Apácai Cseri Jánost, a magyarnyelvű oktatás mártír apostolát. Ez a föld szülte Mikó Imrét, Erdély Széchenyijét; ez szülte Szász Károlyt, idegen nagy szellemek alkotásainak magyar földbe ültetőjét. És ez a föld szülte Kriza Jánost, a költő püspököt, aki az elnyomatás idejében magyar festvéreinek két kézzel hajigálta át a Királyhágón a székely néplelek vadrózsáit. Kerek e földön van-e még ennél Isten áldotta termékenyebb föld? Ime, ennek a földnek szülte Mikes Kelemen! Ezt a földet hagyta el búcsuszó, búcsupillantás nélkül, merthogy igen szerette az öreg fejede'met!

Tudjátok-e, mi a hontalanság? Nem, nem tudjátok, ne is tudjátok meg soha. Mikes Kelemen hontalansága véresen komoly hontalanság vala. Hontalanság a hazatérés, az édesanyaföld keblére borulás minden reménye nélkül. Egyszerű lélek volt ő, aki abban a pillanatban, amelyben idegen földre lépett, megérezte, hogy többé nem látja az édes anyaföldet; sohasem borulhat a kebelére; s ha majd leszáll érette a halál angyala, az ő pora nem vegyül az édes anyaföld porával, s ime, megy mégis, megy habozás nélkül, mert így diktálja a szíve, mert így diktálja ezt, saját szavai szerint, »az erdélyi becsület, amely nem az adomért szolgál.« Mikes Kelemen nem zavarható össze az újabbkori bujdosók ama fajtájával, melynek az eget-földet rengető nagy összeomlás kedvező alkalom volt hűtlenül elhagyni a csendes falut, az unalmas kis várost, amely lázas sietséggel igyekezett megelőzni a bujdosásra igazán kényszerülteket, s a kiéhezett emberek mohóságával dobta bele

magát a nagy város léha gyönyörűséggel ke-
csegtető forgatagába — nem, nem, bizony mon-
dom, újra mondom, Mikes Kelemen bujdosása,
az ő hontalansága véresen komoly bujdosás,
véresen komoly hontalanság vala. Kétségtelenül
keserves dolog szolgának lenni a földön, ahol
egyor gazda valál, de ha szemedből kiserked
a könny, az édes anyaföld kebelére hull; bár-
merre tekintesz, ismerős hegyek, völgyek, erdő-
zugásos, vadgalamb-szólásos tájak mosolyognak
feléd; bárhova lépsz, lelkedben gyermekkori
édes emlékek rajzanak föl — mérhető-e a te
szenvedésed a Mikes Kelemenéhez, aki mellől
sorban dőlnek ki a nagy fejedelem és bujdosó
hívei, mig nem egyes-egyedül marad, egyes-
egyedül bolyong a tenger partján, nem hall
magyar szót, csak a maga sóhajtott szavakat,
amelyek mindég és mindég Zácon felé szálla-
nak! Oh, a szegény fehérhaju hontalan! Egy-
szer, a nagy fejedelem halála után, Moldovába
küldi a porta, ott halad el az erdélyi hegyek
mellett, oly közel Záconhoz és nem mehet haza!
»Az Ur befődözte az odavivő utakat«, sóhajtja
bús megadással. Mária Terézia ridegen eluta-
sitja az öreg ember kegyelemkérő levelét: »Ne
is említsék előttünk!« És a vallásos lelkű ember
megnyugszik sorsában, több próbát nem tesz a
szabadulásra, éli tovább az egyforma életet. »A
ma olyan, mint a holnap, a holnap is csak
olyan lesz, mint a ma volt«, írja halhatatlan
leveleinek egyikében. Ebben az egy mondatban
benne van az ő életfolyása. Már gyérülnek a
képzelt nénihez intézett levelek is s a bölcs
öreg embernek sorsában való megnyugvása szól
hozzánk, mondván: »Tudom, hogy a pornak
porrá kell lennie. És boldog az, aki nem az
Urbanak, hanem az Urban hal meg. Annyi bosszas
bujdosásom után kell-e mást kívánnom annál a
boldogságnál? Az első leveletem amidőn a né-
némhez írtam, 27 éves voltam, ezeket pedig
hatvankilencedikben írom. Ebből kiveszek 17
esztendőt, a többi a haszontalan bujdosásban
töltöttem. A haszontalant nem kellett volna
mondanom, mert az Isten rendelésében nincs
haszontalanság. Mert ő minden a maga dicső-
ségére rendel. Arra kell tehát vigyáznunk, hogy
mi is arra fordítsuk és úgy minden irántunk
való rendelése üdvösségünkre válik. Ne kíván-
junk hát többet az Isten akaratánál. Kérjük az
üdvösséges életet, a jó halált és az üdvösséget.
És aztán megszününk a kéréstől, mind a büntől,
mind a telhetetlen kívánságtól. Amen.«

Amen... A vallásos lelkű hontalan elké-
szült a halálra. Nyugodt lélekkel várja az órát,
amelyben leszáll érte a halál angyala. Erre
az órára, a megváltás órájára még három évig
kell várnia. Nem láthatta meg a hazáját, nem
borulhatott az édes anyaföld kebelére, de egy
nagy öröm mégis érte élete alkonyán: engedél-
met kapott az atyafiaival való levelezésre. Most
már szüntelen otthon jár a lelke. Szüntelen
utazik haza képzeletben s kedves enyeltéssel
írja: »Ezt az utazást gyakorta véghez viszem,
kevés költséggel és fáradsággal.« Azt a leve-
let, amelyet édesanyjától 1723-ban kapott, el-
küldi öccsének, nehogy az ő halála után mélt-
atlan kézbe kerüljön. Lelke visszakalandozik
a múltba, az édes gyermekkori. Felelevened-
nek a gyermekkori emlékek. Haj, ha haza me-
hetne, ha köztük lehetne!

Ha haza mehetne! Hiszen haza jár minden
éjje. Az álom szárnyán átrepül a havasok fö-
lött; tolvaj módjára surrán be az ősi ház kert-
jébe; bolondként szaladgál a kertben, öleli,
csókolja a fákat. Aztán be a házba, az édes-
anya kebelére roskad, közben félve tekintet
ki az ablakon, vajjon nem vették-e észre haza-
jöttét az osztrák katonák? Nem, nem! Ó, de
boldog! Aztán jön az ébredés, a keserű ébredés.
Álom volt, álom! És most már minden éjjel
hazalopózik s mindég bizonyítgatja, mindég
ámitgatja magát: Nem, nem, ez már nem álom.
Ez már igaz valóság: itthon vagyok, itthon.
Halálig itthon maradok... És jön és jön mindég
és mindég az édes álom után a keserű ébredés.

Ezek az álmok sorvasztják az öreg embert,
s jegyezték meg: ezek az álmok sorvaszta-
nak minden hontalant. Oh, te szegény öreg
ember, mit szenvedhetél! Oh, te szegény öreg
ember, mely kegyelmes volt hozzád Isten, ami-
kor megelégette sok s nagy szenvedéseidet és
leküldé érte a halál angyalát! Porod nem ve-
gyülhetett az édes anyaföld porával, emléket né-
ked csak szívében emelhetünk, de jobb helyen
emelhetünk-e? Meghatódottan száll lelkünk Ro-
dostó felé, melynek porával vegyült porod és
száll Rodostótól Zácon felé, ahonnan lelkedben
a minden idők nemzedékének példatadó hűséget,
ajkodon a romlatlan székely-magyar nyelvet
vitted a messze idegenbe, beleöntve ennek a
nyelvnek nemes egyszerűségét, gyönyörködte-
bájosságát, mesterkéletlen székelyességét, fa-
jodnak kedves vonásait örökéletű leveleidbe!

Mely szép, mely kerek élet volt a te éle-

ted! Mely tiszta, ragyogó tiszta a te lelked! Festő ha volnék s meg akarnám örökíteni a hűséget emberi formában, a te arcképedet festeném meg. Festő ha volnék s megörökíteni akarnám a testet-lelket emésztő honvágyat, téged, a fehérhaju hontalant festenélek meg, aki ott ül a tenger partján s elhomályosuló szemmel néz a ködbe vesző havasok felé, amelyeken tul, mi lehet más: Zágon, Zágon és Zágon: Ifju ha volnék, szívem választottjának hűségéről vallást e szavakkal tennék: Leány! Én a te Mikes Kelemened vagyok és maradok örökkön-örökké. — Ámen!

(Budapest.)

LEMONDÁS.

(Gyermekkorí emlék.)

Irta: CSÜRÖS EMILIA.

Nyolc éves voltam, amikor az első lemondás zajlott le életemben és a temesvári aszfaltot méregettem naponta az Arany-utcától a Józsefvárosi zárdáig. Utközben egy esztergályos üzlet kirakata előtt haladtam el. Sokszor csodálkoztam azon, hogyan adhatják emberek fejüket az esztergályos mesterségre. Hiszen, olyan kevés dolguk lehet. Például sodrófa, úgy-e, minden háztartásban csak egy kell, az is elég egy egész életre. Nem is méltattam sok figyelemre a kuglibábokat, sodrófákat és széklábakat mindaddig, amíg valami rendkívüli esemény fel nem keltette az érdeklődésemet. A sok nekem értéktelen tárgy között egy hüvelyknyi porcellán baba ült sárga kenderkóc hajjal, nevetős kék üvegszemekkel. Festett sárga cipője is volt és fehér csipkés sirting ruhája. Először csak megnéztem, mosolygtam neki, aztán továbbmentem. Másnap kerestem, ott van-e még? Harmadnap elhatároztam, hogy megveszem. És gyűjteni kezdtem reá a pénzt. Nehezen ment, mert akkor egy krajcárnak szörnyű nagy értéke volt. De a szívembe már erősen beleköltözött az a baba. Talán, ha játéküzletben látom, észre sem veszem, de itt minden nap újabb szépségeket fedeztem fel rajta.

Egyszer nagy rémület vágott a szívembe. Hátha másnak is megtetszett és valaki megveszi énelöttem! . . . Dupla buzgalommal gyűjtöttem a krajcárokat. Már három volt. Egyet, a keserű orvosságért kaptam, egyet, mert nem

féltem a sötét szobába menni és egyet találtam. Csakhogy még bizonyára nem elég. Háromért nem adná ide az esztergályos. Igen olcsó is lenne háromért az a tündérszép baba. Gyűjtöttem tovább a pénzt és mindennap megnéztem a babát. Közben észrevettem, hogy a feje teteje kopasz egy kicsit, ahogy a haját odaragasztották fénylik a csiriz.

— No, nem baj, — vigasztaltam magam — majd teszek oda máslit. Azt is megláttam idővel, hogy az egyik szeme kisebb, mint a másik és félre is néz egy kicsit. Dehát ez már igazán nem lehet hiba. Ha ember volna, szemüveget viselne. Szegény baba mit csináljon? . . .

Akkor már annyira a szívemhez nőtt, hogy álmodtam is róla és azért indultam hamarabb az iskolába, hogy a baba előtt ácsoroghassak egy kicsit. Éjjel-nappal rá gondoltam. És a krajcárok igen lassan gyűltek. Négy volt még csak, mert elszavaltam egyszer a Talpra magyart a háziurnak. Azután elérkezett a születésnapom. Azzal ébredtem fel, hogyha ma kapok egy krajcárt valamiért, már ő lesz és megveszem a babát. Amikor jobban kidörzsöltem szememből az álmot, azt láttam, hogy egy csodaszép baba ül a paplanomon. Selymes szőke haja, szempillás alvó szeme, fodros, csipkés ruhája van és beszélni is tud. Igaz, hogy egy kicsit furcsa hangon, de igazi szavakat mond. Ugy néztem rá mint egy csodára. Olyan nagy volt, mint egy kisgyerek. Aztán gyorsan felöltöztem és siettem a másikhoz, — az enyémbé. Délben lemondtam bátyám javára a tészta porciómról és megkaptam tőle az ötödik krajcárt. Most . . . mindjárt az enyém lesz . . . Rohantam a boltba.

. . . Azután . . . Este, amikor már azt hiték, hogy alszom és rácsukták az ajtót, odakucorodtam a divánra az új babához, a beszélőhöz. A hold besütött az ablakon és én láttam, hogy gunyosan mosolyog. Haragomban félrelőkttem. Majd szemrehányóan beszéltem hozzá:

— Miért jöttél ide? Mit akarsz? Én téged nem akartalak. Reád vigyázni kell, mert kényes vagy és gonosz. Én azt a kicsit szeretem a kirakatban. A kopaszt, a kancsit. Csak őt szeretem, vele akarok játszani. Nekem te nem kellesz. Istenem! És ő nem lesz enyém soha . . .

Forró könnyeim ráperogtek a diszes francia baba érzéketlen arcára.

Jajj, mert a hüvelyknyi kóchajunak tizenöt krajcár volt az ára.

[Kolozsvár.]

Szilasy Bálint szép históriája.

Írta: Fábrián Gyula - Rajzolta: Fábriáné Biczó Ilona.

Pál diák.

Amikor a Mátrán áthaladtak, Cserfalván megállott a Süket uram szekere. Süket uram leugrott a bakról és szomorúan szólította meg Bálintot.

— Most itt válnunk kell. Azt tanácsolom, hogy a faluban keressen megbízható kalauzt, aki elvezeti kigyelmedet Szilasig. Addig ne induljon utnak. Hiába, ilyen fiatal embernek nem szabad egyedül nekivágni a hódolt vidéknek. Az utak is rosszak. Haramiák, török marhalócok kóborolnak szanaszét. Könnyen bajba keveredhetik. Utmutatóra, védelmezőre is van hát szüksége. Menjen be a fogadóba, szálljon meg és itt kérdezősködjék. A kalauzok és kalmárok ide térnek be és pár nap alatt bizonyosan akad olyan emberre, aki a vezetést vállalja.

Bálint elbúcsuzott Süketéktől. Krisztinka asszony sirva fogott kezét vele. Szólni sem tudott a sirástól. Nagy hálával tartozott ő Bálintnak. Lacika megölelte, megcsókolta megmentőjét, még a cicuska is elbúcsuzott tőle. Süket uram szóflanul rázta a Bálint kezét. Majd fölült a szekérre. A furmányos nagyot pattantott az ostorával, a lovak megindultak.

Bálint egyedül maradt. Egyedül egy kis faluban. Északra mint szabad magyarok éltek barátai, délfele az édesapja raboskodott pogány járom alatt. Visszaforduljon, vagy haladjon tovább?

A fogadóba ment. Rozzant kis épület volt az. Egyetlen nagy ivója volt és igen kis kamarája, amely szállóvendégnek volt szánva. A fogadós jóképű magyar ember volt, akinek Bálint elmondta, hogy mi járathat van.

— Hát, uram, nagy fába vágta a fejszéjét. Ajánlom is, forduljon vissza. Sajnálom azt a szép fiatal életét. Kalauzt sem tudok ajánlani. Cserfalván nincs is olyan ember, aki ismerné arra az utat. Hatvanon túl nem fordult még meg falumbéli ember.

— Már pedig én nem fordulok vissza!

— Jól van, megkövetem, nemzetes uram. Az én fogadómat házának tekintse. Én segítségére leszek. Majd keresünk hát embert.

Bálint már két napja tartózkodott Cser-

falván, de nem akadt szerencséje. Búsán ült a falu végén és azon gondolkozott, hogyha nem találna kalauzt, reggel egyedül indul utnak. Amint ezen töprengene, különös öltözetű ember jött az uton a falu felé. Kopott, foltozott kaftán lebegett rajta. Az ujjas mellrevaló azonban magyar szabó remeke volt, de az is igaz, hogy ez a ruhadarab talán Mátyás király korában

lehetett uj. Ha a vándor kurtaszáru csizmája török vargát dicsért is, de viszont a fején turi süveg diszlett. A süvege mellé hat vagy hét libatoll volt tűzve. A nyakába nagy kőkorsó volt akasztva hatalmas papirostekercs társaságában. A kezében görcsös keményfabotot forgatott.

Megállott Bálint előtt.

— Adjon Isten, urfi! Van-e a faluban fogadó?

— Van. Magam is ott lakom. Odavezethetem.

A vándor megköszönte szépen. Amikor a fogadós meglátta a különös idegent, jókedvűen kiáltott föl:

— Ni, itt a garabonciás diák!

— Nemkülönb, fogadós uram! Ha megengedi, felütném egy napra a sátorfámat a házánál.

— Akár egy esztendőre. Szaladjatok, Jancsi, Peti, adjátok hirül, hogy diák érkezett a faluba.

Bálint esodálkozva nézte, hogy egy-kettőre a fél falu odagyűlt a fogadóba. A vándor egy nagy asztal mellé telepedett, a papirost kite-regette maga elé, kivette a kőkorsó fadugóját, levett a süvegéről egy ludtollat és pennát faragott belőle. Megnyalazta a végét, bele mártotta a tintába és megszólalt.

— No, aki öregebb, az álljon elő. A fiatalja várjon sorára.

Egy öreg paraszt állott elő. Végrendelet akar iratni. A diák nekikönyökölt az írásnak. Az öreg mondta szép sorjában az utolsó akaratát. Amikor a csizmáját is eltestálta az unokájára, a diák a paraszt kezébe adta a pennát. Ez nagy óvatosan három keresztet rajzolt az írás alá.

— Tud írni, domine? — fordult a diák Bálinthoz. — Mert ha tud, akkor írja a keresztet alá: »előttem« és a tisztelt nevét meg titulusát.

Bálint megtette, amire a diák kérte. Ez figyelmesen elolvasta a nevet, ránézett a viselőjére.

— Megbocsásson, de úgy látom, hogy tanult nemes urfival van dolgom. A nemzetsége neve is híres az országban. Én Pál diák vagyok. Becsületes nevem: Szele Pál, — szolgálatjára uraságodnak. Tokaji legény vagyok. Vándor-diákság a kenyerem. Elég száraz kenyér,

— Én most jövök a losonci kollegiomból. Ha most segíthetnék kigyelmednek, bizony szívesen megtenném.

— Nagy hálával fogadom a gráciáját. Bizony, a leveleket meg tudná írni helyettem.

Pál diák remek pennát metszett Bálintnak és megkezdődött a munka. Jöttek ügyes-bajos emberek, akiknek valami írásra volt szükségük. Az egyik jobbágy instanciát iratott az uri székhez. Az volt a panasza, hogy a földesura nem engedi meg, hogy Pálfalvára költözzék, ahová a lánya férjhez ment. Egy öreg néni az egyetlen fiát kérte ki a katonáskodásból, aki a füleki várban szolgált. Némelyik a dézsma elengedését kérte, mert a viskóját akarja új szalmával földni. Száz panasz és kérelem fordult elő a rögtönzött kancelláriában. Bálint főleg leveleket írt kedves távollévőknek. Sok örömet, még több keserűséget, bánatot vetett a papírra.

Mire beesteledett, eltávozott az utolsó írás-csináltató ember is. A melléjük álló asztal megtelt a jutalmul hozott holmival, Sonka, tojás, szalonna, szárazgyümölcs hevert garmadaszámra, egy fatányér rézgarasokkal, ezüst pénzekkel telt meg.

— Látja, domine! Ez a vagyon most már a mienk. Megszolgáltuk emberséggel. Hej, fogadós uram! Cserélje be ezt a rengeteg elemőzsiát csengő pénzre. Csak nem akaszthatok sonkát a hátamra, mert lerángatnák a kutyák!

A fogadós sietve jött elő. Igen meg volt elégedve a forgalommal, mert az íratásra váró népség jókora mennyiségű bort fogyasztott. Szívesen alkudott hát meg Pál diákkal az elemőzsiákra. Két aranyforintot fizetett ki a diák kezébe a sok holmiért. Pál diák meglehetősen nevetett.

— Még egy püspök se kap többet ennél, ha infulás misét olvas. A fele munkát kegyelmed végezte. Az egy forint hát Szilasy uramat illeti.

Pál diák jólelkű mosollyal erőltette az aranyat Bálintra. Ez elhárította magától a jutalmat.

— Nekem igazán nem kenyerem az írás, nem is fogadhatok el hát érte semmit. Kegyelmed bizonyára nagyobb hasznát veheti.

— Hát bizony ebben igaza van.

Bálint följajlotta Pál diáknak, hogy száll-

jön meg az ő kamarájában. Másutt ugyse tudná tölteni az éjszakát.

— Ej, dehogyan is nem! Hát valami szalmakazalban! De bizony mégis csak jobb az ágy, — vélekedett a diák.

Vacsora után lefeküdtek. Mielőtt elnyomta volna őket az álom, Pál diák elmesélte a sorsát.

Tokaji kurtanemes familiából való. Csak özvegy édesanyja van, meg mátkája, a szép Bársony Anna. De a zsugori Bársony uram gazdag vót szeretne, nem elégszik meg egy szegény diákkal. Mert mi lehet belőle? Szegény nótarius, vagy udvari diák? Az nem kenyér. Bársony uram kikötötte, hogy legalább szőlőhegyet szerezzen a tokaji hegyen. Abból meg lehet élni, mert a tokaji aszút fele súly arannyal fizetik! De hol vegyen Pál diák ezer aranyat!? Ennyibe kerül Tokajon egy szép szőlőskert. Ő hát utnak eredt szerencset próbálni. Így vándorlással sokat keres. Már öt éve vándorol. Most 28 esztendő. Össze is szedett 900 aranyat, azt elküldte az anyjának, aki már alkuszik is egy szép kertre. Őszre együtt lesz a száz arany, mert már eddig is van hatvan forint a kaftánjába varrva. Most azon gondolkodik, hogy talán a hódoltságba indul. Tud ő jól beszélni törökül, sőt írni is. Beáll valamelyik basa mellé diaknak. Megkeresi ő azt a negyven aranyat a nyaron. Akkor hazamegy, a saját szőlőjét szüretelti le már őszkor, azután megártja a lakodalmát.

— Én tudnék valakit, aki megajánlaná a hiányzó 40 aranyat!

— Ki az, merre lakik az az ember?

Pál diák kiugrott az ágyból örömben és talán nyomban unak indult volna.

— Én vónék az az ember!

Pál diák leült az ágyára meglepetésében.

— Kit akar megöletni azért a pénzért?

— Sokkal kevesebb dologról van itt szó. Azt kívánom, hogy vezessen el engem Szilasra.

— Elvezetem én szívesen Óperenciába is 40 aranyforintért. Epen olyan jól ismerem mindkét helynek az útját! Soha nem hallottam én még a híret sem Szilasnak. De azért elvezetem, csak azt mondja meg, hogy jobbra kell-e menni, vagy balra.

— Dél felé. Hatvanon túl fekszik Szilas. Kis falú, nem csodálom, hogy sohasem hallott róla.

— A hatvani utat jól ismerem. Dehát bizony ott már török basa lakik.

— Hát hiszen úgy is török basához készült kigyelmed. Hatvanban az is van.

Pál diák megvakarta a füle tövét.

— Készültem, készültem. Persze, hogy készültem! No, aludjunk rá egyet. Majd megálmodom, hogy vállalom-e az utat.

— Itt a 40 arany. Tegye s vánkosa alá. Attól majd szépet álmodik.

Pál diák sokáig forgolódott az ágyán. Nem tudott elaludni. Gondolkozott erősen, vállalja-e Bálint vezetését? Az utat ismerte arrafelé, de mióta a török volt ott az ur, nem volt bátor-ságos azon a vidéken az utazás. Török és magyar csapatok jártak szanaszét. Martalócok, szegény legények, haramiak leselkedtek az erdőkben és a révek tájékán. Nehéz volt ennyi rossz embert kikerülni! Meg az utak is igen rosszak voltak. Sok helyen a kipusztult fatvak körül nyoma sem volt az utnak. Néhol víz még sártenger szakította félbe az utat.

Jól tudta mindezeket Pál diák. De az a 40 arany mégis csak arra biztatta, hogy vezesse azt a derék fiatal embert, aki az ő oltalmát kérte. Bizott a maga erejében, ügyességében, meg a ravasz eszében. Járt már ő török népség között. Sokszor volt bajban is, de mindig szolgált a szerencséje. Addig-addig gondolkozott, hogy végül is raadta a fejét a veszedelmes váliakozásra. Erre aztán szépen el is aludt.

(Folytatása következik.)

KÖSZÖNTŐ.

— Irta: BENKŐ ANNA. —

Végig fut a szellő virágos kertemen,
Jókedvűen borzol egyet a fejemen,
Pajkosan körülöng s fülembé kiáltja:
Emlékezzél jó anyádnak a nevenapjára!

Édes jó anyácskám, kis kertemből jöttem,
Virágokból néked bokkrétát kötöttem,
Szeretettel hoztam minden szál virágot,
Igy kívánok néked, áldást, boldogságot!

Egyetlen biztos hashajtó, a

PURGO BAYER

Hogyan jött a nyár...

(Indián mese. — Angolból: *Vajda István.*)

Egy hosszú hónapig barangoltak aztán, amikor elértek a nagy Manitou sátrát. Ez a Manitou öreg, bölcs ember volt és a két rendes szemén kívül a homlokán egy harmadik szemet hordott. Egy nagy, vörös szemet, amit még akkor sem hunyt le, ha aludt.

Mikor O-jegg előadta, hogy mit kíván, megcsóválta a fejét és mély hangon mondta:

— MenjeteK erre, észak felé. Hetvenkét napi járőföldre találtok majd egy hegyet, amelynek a teteje felhőkbe van burkolva. Borzasztóan nagy magas hegy az, melynek csúcsa majdnem az eget veri. De figyelmeztetek, hogy az életteddel játszol. Manitou vagy te is, az igaz, tehát feljutsz majd a hegyre, de hogy lekerülsz-e onnan valaha, azt csak a Nagy Szellem tudja.

De O-jegg bátor volt és arra gondolt, hogy ha sikerül elérnie a célját, úgy a kis fia nem fog dideregni többé és a többi embernek sem lesz oka félni a téltől. Buzgó fohászt mondott tehát a Nagy Szellemhez és kérte, hogy segítse meg útjában.

Aztán elindultak. Hosszu heteken át tartott fáradságos útjuk, míg egy reggelen végre megérkeztek egy szörnyű magas hegy lábához, amelynek a csúcsa nem is látszott. Nekifohászkodtak és két nap, két éjjel folyton mentek, amíg elértek a világ legmagasabb pontjára. Alig valamivel felettük magaslott az égbolt és ha valaki egy nagyot ugrott, fejével el is érhetne.

— No, — mondta O-jegg, mikor már kissé kipihenték mapukat, — melyiktek tud nagyot ugrani?

A nyest mosolygott.

— Ugorj hát! — parancsolta O-jegg.

A nyest nekilendült, nagyot ugrott és erősen beleütötte a fejét az égben. Feljajdult és mert az ég volt erősebb, visszaesett, csuszni kezdett és hanyatt-homlott legurult a hegyről. A menyét ugrott, aztán a hiuz, de egyiknek sem volt nagyobb a szerencséje. Nagy daganat nőtt a fejükön és jajgatva gurultak le a hegy oldalán.

Most már ketten maradtak. O-jegg és a hód.

— Minden tőled függ, — mondotta na-

gyon komolyan O-jegg. — Ha neked sem sikerül, úgy sohasem látja meg az én kis fiam a ragyogó napsugarat és tovább is örök tél uralkodik majd a földön.

A hód háromszor fohászkodott neki és harmadszorra nagyott roppant az égbolt. Széles repedés támadt rajta és a hasadékon a hód gyorsan keresztülsiklott. O-jegg sebesen követte.

Odalenn csodás tájék tárult a szemük elé, olyan, amelyet még álmukban sem láttak. Pompás virágok, rügyező fák, zöldelő rétek, csörgedező patakok. A lég enyhe volt és ezer bimbó illatában fürdött. Nyár volt!

Egy nagy kék tó partján sátrak álltak, de üresen voltak és lakóikat valahol messze pillantotta meg O-jegg. A sátrak falán száz és száz kalitka függött, amelyekbe szebbnél-szebb színes tollu, füttyülő, éneklő madár volt.

A nyíláson pedig, amit a hód és O-jegg vágtak a mennybolton, a nyár sebor lehelle már elindult a föld felé. O-jegg sorban kinyitotta a kalitkákat és kieresztette a madarakat, akik csicseregve mondtak köszönetet a szabadítójuknak és követték a nyár útját. O-jegg két kézzel szakította le a sok színes virágot és szórta le a nyíláson. A sok színes virág csillogón, szikrázva hullot le a napfényben a földre.

De az ég őrzői már észrevették a betolakodókat. Hatalmas ordításba törtek ki és nyílakkal üldözni kezdték őket. Sebesen közeledtek és fenyegető hangokat hallatva igyekeztek elérni a menekülő hódot és O-jegget. A tavasz, az ősz, és a nyár már mind-mind leszöktek a földre és velük a sok-sok madár és virágillat is és a hódnak is sikerült utolsó pillanatban átbujni a résen.

De O-jegg, szegény már nem tudott menekülni. Még azzal bajlódott, hogy hogy azt a néhány madarat, amely kalitkába volt zárva, kiszabadítsa, az ég őrzői betömték a hasadékokat és újból üldözésbe fogtak. O-jegg fogoly lett. Hogy jobban tudjon futni, varázshatalmával vidrává változott. Ilyen alakban a nyílak sem nagyon árthattak neki, mert csak egy pontja volt sebezhető a farka végén. De a tér lassan-lassan fogyni kezdett közte és üldözői

között, a nyilak utólérték már, majd egészen elborították, míg végül a farka végébe is nyíl furódott.

Ekkor már tudta a vidra, hogy érkezett a végórája. Üldözői látták, hogy halálra sebeztek s nem bántották tovább. Magára hagyták. A vidra fáradtnak és nagyon gyengének érezte magát. Kényelmesen elnyújtózott az égbolton és behunyta szemét.

— Meztartottam, amit ígértem, — sóhajtott elégedetten, — a kisfiam nem fog lázni többé, örülni fog a nyárnak és vele a többi emberek is a földön. Az eljövendő években jelként fogok állni az égen, dicsérettel fogják említeni a nevemet, mert a kisfiamérthaltam meg.

Igy történt aztán, hogy a vidra ottmaradt az égen és most is láthatjátok csillagos éjszakákon, amint elnyulva fekszik ott fenn és a farkát nyíl furja keresztül.

Az indiánok vidra-csillagképnek nevezik, a fehér emberek pedig kis gönczölnek hívják.

(Szalmár.)

Vége.

SHAKESPEARE.

A szentivánéji álom.

Az ifjúság számára átdolgozta:
LAMB KÁROLY és MÁRIA.

III.

A fündérkirály, aki a kis Pukkal tanuja volt Hermia és Heléna civakodásának, haragosan törmedt Pukkra:

— Mindennek a te hanyagságod az oka, Pukk! Vagy talán készakarva végeztél így a dolgot?

— Higyj a szavamnak, árnyak királya, — felelte Pukk — mindez tévedés volt. Nem te mondtad e, hogy athéni öltözetéről majd felismerhetem az ifjút? Különbön én nem sajnálom, hogy így történt a dolog, mert a civakodásukat igen mulatságosnak találtam.

— Hallottad, — mondta Oberon, — hogy Demetriusz és Lizander a párbajozásra megfelelő helyet keresnek. Hát most azt parancsolom, hogy sűrű ködöt doríts az éjszakára, hogy ez a két civakodó szerelmes eltévedjen a sötétben és ne találhassanak egymásra. Mindegyik ifju előtt ellenfele hangját utánozd s gunyos szavakkal kényszerítsd őket, hogy téged kövessenek, mialatt ők majd azt fogják gondolni, hogy mindegyikük saját vesélytársának a hangját hallja. Ezt pedig folytatod, amíg el nem fárasztottad őket annyira, hogy már nem lesznek képesek tovább haladni, s amikor elnyomta

őket az álom, a másik virág nedveiből csepegtess a Lizander szemére egy keveset s ha majd felébred, új szerelméről, Helénáról el fog felejtkezni és visszatér régi szerelméhez Hermiához. Akkor majd mindkét hölgyet saját szerelmese fogja boldogítani s mindenre, ami történt, úgy fognak gondolni, mint egy bosszantó álomra. Gyorsan végezd el ezeket, Pukk; én pedig elmegyek s megnézem, hogy Titánium kibe lett szerelmes.

Titánia még mindig aludt és közel a fündérkirálynőhöz Oberon egy paraszt atyafit pillantott meg, aki miután eltévedt az erdőben, szintén álomba szenderült.

— Ebbe a fiuba lezz Titánia szerelmes, — szólt Oberon — s hirtelen egy számarfejet húzott ez atyafi fejére, ami úgy pászolt rá, mintha csakugyan a vállából nőtt volna ki. Bár Oberon a számarfejet vigyázva húzta rá, az atyafi mégis felébredt s miután feltápászkodott, anélkül, hogy tudta volna, mit csinált vele Oberon, a lugas felé tartott, ahol a fündérkirályné aludt.

— Óh, milyen ongyalt látnak szemeim! — kiáltott fel Titánia felébredve (a kis piros virág nedve éreztetni kezdte a hatását) — vajjon olyan nagy a bölcsességed is, mint amilyen nagy a szépséged?

— Hát, asszonyom, — szólott a vidám fickó — ha annyi eszem volna, hogy kitalálhassak vele ebből az erdőből, akkor elég lenne arra, hogy segíteni tudjak magamon.

— Sohasse igyekezz kimenni ebből az erdőből, — mondá a szerelmes királyné — én nem köszönhető lény vagyok és szerelmes lettem beléd. Jöjj velem és én majd fündéreket adok a szolgálatodra.

Ekkor a királyné négy fündért szólított elő, akiket Babvirágnak, Pókhálónak, Molyoknak és Mustármagnak hívtak.

— Vigyázzatok erre az édes urra, — szólott a királyné utján szökdelve járjatok és táncot lejtsetek a szeme előtt; szőlővel és sárgabarackkal etessétek s mézet lopjatok a számára a méhektől.

— Jöjj, ülj le velem — szólott a királyné az atyafihoz, — hadd cirógassam bájos, szőrös arcodat, én édes szamaram és csókot lehelvek kedves nagy füleidre, egyetlen szerelmem!

— Hol van Babvirág? — kérdezte a számarfüles atyafi, aki keveset törődött a királyné udvarlásaival, de annál büszkébb volt ujdonsült kíséretére.

— Itt vagyok, uram, — szólott a kis Babvirág. — Vakaró a fejem, rendelkezett az atyafi. — Hol van Pókháló?

— Itt vagyok, uram, szólott Pókháló.

— Tisztelt Pókháló ur, — folytatta a kedélyes

atyafi — ölj csak meg nekem egy vörös poszmé-
het valamelyik bogáncs tetején és hozd ide majd a
mézes-zacskóját, kedves Pókháló ur. De ne mázold
össze nagyon magad a mézzel, tisztelt uram, s
ügyelj, hogy el ne törjön a mézes-zacskó, mert na-
gyon sajnálnám, ha összekennéd magad vele. Hol
van Mustármag?

— Itt vagyok, uram, — szólt Mustármag —
mit parancsolsz?

— Semmit, mélyen tisztelt Mustármag ur, —
válaszolt az atyafi — csak segíts Babvirág urnak
a fejkakarásban. Nekem most borbélyhoz kell men-
nem, mert úgy veszem észre, hogy csodálatosan
szőrös lett az arcom.

— Édes szentem, — szólt a királyné — mit
szeretnél enni? Van egy vállalkozó szellemű tün-
dérem, akit elküldök, hogy kutassa fel a mókus
megtárárt s hozzon a számodra friss diót.

— Inkább szeretnék egy kis száraz szénát,
— felelt az atyafi, akire a számár fejével együtt
a számár étvágya is ráragadt, — hanem kérlek
szépen, ügyelj, nehogy valaki megzavarjon, mert
aludni szeretnék.

— Aludj hát akkor, — szólt a királyné —
én majd a karjaimba veszek. Óh, hogy szeretlek!
Hogy rajongok érted.

Amikor a tündérr király észrevette, hogy az
atyafi a királyné karjaiban alszik, előre lépett, hogy
a királyné is észrevegye és szemrehányást tett neki,
amiért kegyeit egy számárra pazarolja. Ezt a királyné
nem is tagadhatta, mert az atyafi a karjaiban aludt
s számárfejét virágok koszorúzták, a miket a kí-
rályné rakott rá.

Oberon egy darabig még bosszantotta a király-
nét, azután újra követelni kezdte az elrabolt fiúcskát.
A királyné annyira szégyelte magát, hogy nem merte
megtagadni a király híváságát. Most már Oberon,
hogy megkapta a fiúcskát, megkönyörült Titánián
is, akit tréfás ötletével ilyen viszás helyzetbe sodort
s a másik virág nedvéből egy keveset a Titánia
szemére csepegtetett. Erre a királyné legott eszmé-
letre tért és szörnyülködve tekintett előbbi ideáljára.
Oberon levette a számárfejét az atyafiról s hagyta,
hadd fejezze be a szundikálását a saját számár fejével.

Oberon és Titánia teljesen kibékültek, aztán
Oberon elbeszélte Titániának a szerelmesek törté-
netét s az éjféli civakodásukat; ekkor Titánia és
Oberon együtt indultak el, hogy meglássák, miként
végződött a szerelmesek kalandja.

Az ifjak és hölgyeik egymástól nem messze
a gyepon feküdtek álomba merülve, amikor a tün-
dérkirály és tündérr királyné rájuk akadt, mert Pukk,

hogy előbbi bakkilövését jóvá tegye, úgy intézte a
dolgot, hogy mind egyhelyre vezesse őket, anélkül,
hogy ők tudtak volna egymás közellétéről valamit és
azzal az ellenméréggel, amit a királytól kapott, gondo-
san eltűntette a Lizander szeméről a bűbajos varázst.

Legelőször Hermia ébredt fel s első tekintete
az alvó Lizanderre esett, rápillantott és csodálkozva
gondolt az ifju különös hűtlenségére. Kis idő múlva
Lizander is felnyitotta a szemét s megpillantván
kedves Hermiáját, újra visszanyerte iránta való sze-
relmét. Aztán elmondták egymásnak éjszakai kaland-
jukat és nem tudták, mit gondoljanak: minden való-
ban megtörtént-e, vagy csak mindketten azt a cso-
dálatos álmot álmodták át?

Ekkorára már Heléna és Demetriusz is felé-
bredtek s az édes álom lecsendesítvén a Heléna fel-
zavart, haragos kedélyét, örömmel halgatta Demet-
riusz szerelmi vallomásait, amelyekről éppen olyan
meglepetéssel, mint amilyen örömmel megbizonyo-
sodott, hogy őszinték voltak.

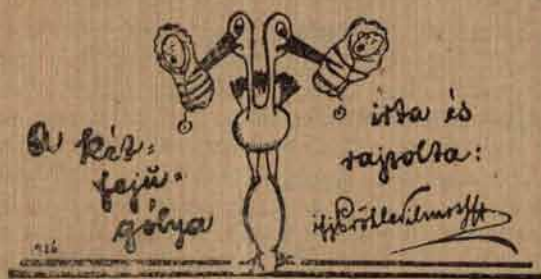
E bájos hölgyek most már nem voltak főb-
det vetélytársnők. Ujra jó barátok lettek s minden
barátságtalan szót, ami a múltban elhangzott kö-
zöttük, megbocsátottak egymásnak és csendesen
tanácskozni kezdtek arról, hogy jelen helyzetükben
mi volna a legokosabb tennivaló. Csakhamar meg-
egyeztek abban, hogy mivel Demetriusz lemondott
Hermiáról, arra kell törekednie, hogy Hermia édes-
apját rávegye ama kegyetlen halálos ítélet vissza-
vonására; amelyet már kimondtak a Hermia fejére.
Demetriusz éppen előkészületeket tett, hogy a dol-
gok elintézése miatt vissza térjen Athénbe, amikor
legnagyobb meglepetésükre Hermia édesapját,
Egeust pillantották meg, aki megszőkött lányának
az üldözésére sietett az erdőbe.

Amikor Egeusszal közölték, hogy Demetriusz
nem az ő lányát akarja oltárhoz vezetni, ezután
már ő sem ellenezte, hogy Hermia Lizanderhez
menjen nőül és beleegyezett, hogy ugyanazon a
napon tartsák meg az esküvőjüket, amelyen Her-
miát az ítélet szerint ki kellett volna végezni.
Ugyanezen a napon Heléna is örömmel egyezett
bele, hogy szeretett és most már hűséges Demet-
riusszal oltár elé lépjen.

A tündérr király és tündérr királyné, akik lát-
hatatlanul tanúi voltak a kibékülésnek, és láthatták,
hogy a szerelmesek története az Oberon hasznos
szolgálati révén ilyen szerencsésen végződött, oly
nagy örömben voltak, hogy a közelgő menyegzőket
tündérr királyságukban szerte-széjjel nagyszerű mu-
lafságokkal és lakomákkal ők is megünnepelték.

(Zilah)

Fordította: HARY MÁRTON.

I.

Volt egyszer egy papa, meg egy mama, akiknek nem volt gyermekük. A mama mindig ült és kávézott, naponta két, három — tudom is én hány csésze kávé megivott és ült.

—Mama, mondta a papa, — ha te naponként két, három, tudom is én hány veder kávé megiszol, s ha így folytatod, úgy éljek, egy év múlva beledagadsz a székbe és nem fogsz tudni felállni, pedig már most se tudsz.

—Na, — mondta a mama, — csak te ne beszélj, papa. Te a porakodtól be se tudod lüzni a cipődet.

— De az én pocakom le fog apadni, mama, mert én mindennap vadászni fogok. Űzni fogom a vadat a titokzatos erdőkben és a még

titokzatosabb mocsarakban. Szaladni fogok, le fogom strapálni magamat — es juszt sem fogok beledagadni egy székbe, mint te mama!

És a papa úgy is tett. Reggel kiment vadászni a titokzatos erdőkbe és a még titokzatosabb mocsarakba. Lőtt, futott, izzadt, lőtt bakot, lőtt lyukat a levegőben — csak vadat nem lőtt. Hát, nagyon bosszus volt és irigykedve gondolt a mamára, aki otthon ül és két-három tudom is én hány csupor kávé iszik. Ám mikor pedig hazament, olyan ehés volt a sok szaladgálástól, hogy kétszer annyit evett, mint azelőtt és négyszer úgy hizott mint azelőtt, mielőtt nem lőtt még bakot sem, lyukat sem a levegőbe. És már le se mert ülni, mert félt, hogy ő is beledagad a székbe. (A mama ugyanis már beledagaut.

Egy reggel amint kigurult — mert már gurult — a titokzatos erdőkbe és a még titokzatosabb mocsarakba, hát a még titokzatosabb mocsarak szélén csak beleütközött nagy gurultában egy hosszú piros lábú madárba. A piros hosszulábú madár elesett, a papa keresztül gurigázott rajta: olyan szerencsésen, hogy a lábupirosmadárhosszúnak semmi baja sem esett, csupán csak palacsintává lapult és kitekerődött a nyaka. De a papa nem törődött vele, hanem hazagurulyázott a mamához, aki már a tudom-is-én-hányadik-ibrik kávé itta — és szerényen szólt:

— No mama, ma az első vad elesett általam.

Haj, de nem is sejtette szegény papa, hogy micsoda vadat estetett el! Hiszen, titokzatosak voltak az erdők és még titokzatosabbak a még-titokzatosabb-mocsarak szélei! Akár hiszitek, akár nem, a piros hosszumadár lábú vad: gölya volt! Ugy találtak rá a többi gölyák palacsintává lapultán, kitekeredett nyakkal.

— Hah! — kiáltotta a legöregebbik gölya néni, dr. Babáné — meg kell akadályozni, hogy az az ember megegyszer idejőjjön és palacsintává tekerjen ki minket. Szegény lábuhosszumadárpiros testvérünk fejét vesztette miatta. No, de adok én neki egy fejért kettőt!

És a titokzatos erdők melyén és a még titokzatosabb mocsarak még titokzatosabb szélén ezen titokzatosan elhangzott titokzatos szavak titokzatosan beteljesültek:

Alig itta meg a mama a második porció

tudom is én hány cseber-veder kávéját, alig szuszogta el a papa sikerdús vadászatáról szuszogó szavait: egy kétéjú gólya lépett be, mind a két feje egyikében – azaz mind a két feje csőrében egy-egy ordító pólyásbabát hozott és letette az egyiket a papa, a másikat a mama ölébe – és elment.

II.

Hát bizony a szegény papa nem vadászott többet és a mama se íhatott olyan sok tudom is én hány bögre kávé. Mert hát a pólyásbabák fiuk voltak, folyton ordítottak, folyton ettek és folyton-folyvást nőttek. És mindig, furton-furt vigyázni kellett rájuk, hogy el ne törjenek, mert olyanok voltak, mint két tojás

Pont olyanok voltak. Az egyiket elkeresztelték Viki-nek, a másikat Miki-nek. De se a papa, se a mama nem tudták, hogy melyik a másik. Sőt maguk a fiuk se tudták, mert a könnyedség kedvéért mind a kettőt Viki-Miki-nek szólították, így aztán akár Vikit, akár Mikit hívták: egyikük csak előkerült. Ugyanis ha Miki után kiáltottak, kiáltottak, kisült, hogy az Viki és megfordítva. Ezért lett mindegyik Viki-Miki.

(Folytatása következik.)

Öcsike.

A virgonc fiu, a pajkos, a tréfacsinaló, akinek mindenre van egy „nadselü gondolata”, aki ravasz és leleményes, de alapjában jó szivü és szerető, ez Öcsike, Elek nagyapó vérszerinti unokája. Öcsike tréfáiról, csinytevéséről, lurkóságairól könyvet írt Elek nagyapó, kacagató, mulattató könyvet, tele Öcsike gyermeki lelkének bájával. A Cimbora olvasói jól tudják, hogy milyen öröm, ha a lapban Elek nagyapó egy-egy Öcsike tréfát ír és ha itt-ott Öcsike hosszabb ideig nem jelenik meg a Cimbora hasábjain száz és száz gyermeklevél röpiül követelőzően Kisbaczon felé, sürgeti Elek nagyapót, hogy írjon már ismét Öcsikét, kacagtassa meg unokáit ezekkel a „nadselü” gondolatokkal.

Ezekből a tréfákból egy kötetre valót könyvalakban is megjelentettünk, szép, famentes papiroson, számos képpel, izléses borítólappal. Ez a kötet egyetlen darabja annak a hat kötetnek, amelyet a Cimbora legutóbbi számában

130 – leuért

meghirdettünk.

E hirdetésünknek hihetetlen sikere volt, mert mint előre megjósoltuk tömegestől jelentkeztek az előfizetők és küldötték be a könyvek árát, kérve azok megküldését.

Nem is csudálkozunk azon, hogy ilyen tömeges a jelentkezés, mert hiszen Öcsike könyvén kívül hat testes kötetet kap a megrendelő, a magyar ifjúsági irodalom legszebb műveiből. E hat kötet a következők:

Benedek Elek: Öcsike könyve. A „nadselü” gondolatok első sorozata, számos képpel 23 oldal.

Benedek Elek: Hires erdélyi magyarok. A két Wesselényi. Körösi Csoma Sándor. A két nagynevű magyar életrajzát a jellem ismertetését adja a könyv 96 oldal terjedelemben.

Balázs Ferenc: Mesefolyam. Tíz mese a szeretetről. 190 oldal.

Kertész Mihály: Szökés a teknőben. Két kicsapott diák kalandjai a Tiszán. Színes képmelléletekkel 192 oldal.

Szondy György: Börme. Egy diák lovagrend története. Színes képmelléletekkel 170 oldal.

és végül ez öt ifjúsági kötetten felül a hatodik, amely maga egyedül is többet ér, mint a 130 lei, amelyet a hat kötetért együttvéve kérünk:

a Cimbora 1924. évi január–júniusi megjelent száma füzve rengeteg képpel, mesével, fejtörővel, ismeretterjesztő cikkel 416 oldal terjedelemben.

E hat könyvnek ára portóköltiséggel egyetemben a pénz előzetes beküldése ellenében

130 lei.

A könyveket a Cimbora könyvosztálya szállítja.

Tud-e fütyülni?

Uj gazda (a csaposlegényhez): Tud kérem fütyülni?

Csaposlegény: Igen. Miért?

Gazda: Mert ha lemegy a pincébe, mindig kell fütyülni. Csak így tudom meg, hogy nem iszik.

(Nagyváradi.)

Hercz Zsóka és Gyurka.

Elek nagyapó üzeni:

Husvét ünnepe az üdvözlő levelek nagy serege szállt be a kisbaczoni ház ablakán. Csupa szeretet áradt felém a levelekből. Szeretetért szeretet. Ez munkálkodik bennem szüntelen, mert hisz érettelek élek, édes unokáim!

Tizedes András, Türkös, Brassó-megye. Te is második éve olvasod a Cimborát, kis testvéreiddel együtt nagyon szeretitek, de csak most irsz először. Bizonyítsd be a szeretetedet a szorgalmas levélírással. — **Bocsánczy Margitka, Nagyszében.** Bizony, rég nem találkoztam a neveddel. Ennek szerinted a „nincs időm” az okozója. Nagyapó azonban, aki sok egyéb dolga mellett, hetenként oly sok levélre válaszol újságban és levelekben, ezt a melegséget nem fogadja el. Hát csak írd, Margitka! — **Rótf Sanyi, Nagyvárád.** Nem értem, honnan veszed azt, hogy a Cimborá előfizetési ára egy negyed évre 150 lei. Arra kérsz, hogy szállítsam le 100-ra, holott az újságban hétről-hétre ott van, hogy egy negyed évre 100 lei az előfizetési ára. Igen apró betűkkel irsz, tanácsolom, hogy szokd meg a nagyobb betűvel és lassan való írást, mert különben úgy megromlik az írásod, hogy te magad sem tudod olvasni. — **Lovass Terike, Érmihályfalva.** Szeretettel várod a nagyapó levelét. Te azonban nem írtál levelt, csak rejtvénymegfejtést. Hát csak írd levelét, Terike, aztán te is olyan üzenetet kapsz, hogy beválik az levélnek. — **Benedek Edif, Bucuresti.** Hát bizony, nehezen akar megjönni a tavasz, mert itt Pesten is még március közepén télies az időjárás, de nem annyira kellemetlen, mint nálátok, ahol, mint olvastam, még hófuvás is volt. — **Annus, Dulkán.** Az előfizetésre vonatkozó kérésedet intézd egyenesen Szalmárra a kiadóhivatalhoz, mert az előfizetés dolga nem tartozik reám. Természetesen, abban a leveledben majd ne feledd aláírni egészen a neveddel Örvendek, hogy nemcsak Szilasy Bálint szép históriája tetszett, de tetszett A koldus fiú is, amely egyik olvasótársatoknak, Eröss Alfrédnek a műve. A kiadóhivatalban, amikor az előfizetés dolgában irsz, egyuttal reklamáld meg a nyert könyvet is. — **Weinsteln Margit és Józsi,ka.** A szélmalomrejtvény sorra kerül, ti azonban a következő leveletekben írtátok meg, hol laktok Margit rajza lehetőségre vall. — **Szilágyi Misu, Szilágy-csef.** Minthogy Lacónak sok a tanulnivalója, te irsz helyette. Az írásodon éppenséggel nem látszik, hogy minden románul tanulsz a harmadik elemiben. Örvendek, hogy édesanyád is olvassa a Cimborát. Tolmácsold meleg üdvözetemet, tőled pedig és Lacótól várom a további leveleket. A Lacó által nyert könyvet megsürgettem a kiadóhácsinál. — **Takács Iruska.** Most írod az első levelet nekem, s ígéred, hogy ezentul szorgalmasan irsz. Ígérd meg azt is, hogy ezután nem feledkezel meg arról, hol és melyik hónap hányadikán kell a leveled, mert ez a levélírásnak igen fontos kelleke. — **Stern Endre, Szilágy-somlyó.** Arra kérsz, hogy ne vegyem észre a hibáidat, amit a levélírásban el szoktál kövdeni. Könnyen teljesíthetem ezt a kívánságodat,

mert alig találtam hibát a leveledben, de ha sok hibát találnék, bizony megmondanám, s te bizonytal nem vennéd rossz néven, mert meg kellene érezned, hogy a szeretet diktálja nekem a figyelmeztetést. Ha én azt írtam, hogy a rejtvényeid sorra kerülnek, sorra is fognak kerülni, de erre türelemmel kell várnod, mert hétről hétre rengeleg rejtvényt küldök a nyomdába. — **Tóth László, Nagyvárád.** Annak örvendek, hogy sok könyvemel olvasd már, de már annak nem, hogy igen gyorsan és igen apró betűkkel irsz. Én, hála Istennek, a legapróbb betűs írást is szemüveg nélkül is könnyen olvasom, így tehát a te érdekedben tanácsolom, hogy lassan, nagy gonddal és nagy betűkkel írd, mert ezzel a hevenyészelt és apró betűs írással megrontod a szemedet. — **Halász Mancika, Kolozsvár.** Annak idején megkaptam a hozzámküldött 100 leit, továbbítottam is a kiadóhivatalnak. Csodálkozom, hogy még eddig nem kaptál Cimborát Irtam a kiadóhácsinál, hogy januártól kezdődően küldje az újságot neked. — **Fazekas Idus, Nagyvárád.** Igazad van, a Cimborá olvasói mind a nagyapó unokái s természetes hogy téged is szeretettel fogadjak unokáim közé. Az írásoddal meg vagyok elégedve, de azt igen helyesen teszed, ha minden délután gyakorlod magad az írásban, mert nincs az a jó és szép írás, amely gyakorlat által jobbá és szebbé ne lehetne. Kedves szüleidnek tolmácsold viszont üdvözetemet. — **Sima Irén, Puj.** Igen szépen írtad meg a Rózanéni felszólítására, hogy a sportok közül az uszást szeretted a legjobban, de még egyedül te írtál a Rózanéni felszólítására, s ha tőbben nem írnak erről, akkor bizony le kell mondanom a te írásodnak a közléséről. Ellenben nem mondom le a rajzaid közlééről, mert mind a kettő kedves, igazán a Cimborába való. — **Insittoris Mária, Arad.** Oly szép az írásod, hogy megkívánlatja a levelet. Elvárom hát, hogy következő alkalommal a megfejtésen kívül levelet is írd. — **Szántó Lill és Józsi, Nagyvárád.** Már öt éve vagytok a Cimborá olvasói. Valóban ideje, hogy megkezdjétek a levelezést és szorgalmasan folytassátok is. Édesanyátoknak, aki gyermekkorában minden könyvemel olvasta, tolmácsoljátok viszontüdvözetemet s mondjátok meg, hogy éppen most ismerkedtem meg Pesten egy szép nagymamával, aki gyermekkorában szintén olvasta a meséimet. Persze, ez a nagymama már tizenhat éves korában kis mama volt. — **Kovács Gézuka, Bánffyújnyád.** Minden egyes Cimborának jobban és jobban örülsz. Mindig nagyobb érdeklődéssel várod a következő számot. Ennél nagyobb dicsőretet igazán nem mondhatnál a Cimboráról. — **Pályi János, Losonc.** Ha a nyert könyvet még nem kaptad volna meg, amikor ezt az üzenetet olvasod, figyelmeztess reá. A Szilasy Bálint szép históriája, úgy látszik, minden unokámnak tetszik. Különösen érdekelheti a losonci unokákat, minthogy részben ott játszódik le a regény. No, meg, amint írod, ennek a régi családnak az egyik tagja ott is lakik Losoncon. Azt igazán sajnálom, hogy nem lehettem ott a Csongor és Tünde előadásán, ahol a te testvéred tündér volt. Kedves szüleidnek és Darkó néninek tolmácsold viszontüdvözetemet. — **Garner Elza, Arad.** Ugy van az rendjén, ha segítség nélkül fejtet meg a rejtvényeket és ugy van igazi örömed a megfejtésben. Pótlórejtvényed sorra kerül, a kiadóhácsi pedig ezután a te nevedre fogja küldeni az újságot. — **Buday Margit, Dulkán.** Neked is tetszett, mégpedig különösen tetszett a Koldus gyermek. Képzem mennyire örül majd

ennek a te olvasótársad: Eröss Alfréd, mert azt hiszem, ez az első műve, amely nyomtatásban megjelent. Az írással meg vagyok elégedve, rejtvényedből pedig válogatok. — **György Győző, Páva, Háromszék-megye.** Jó volna a körrejtvényed, de néhol oly szorosan írtad egymás mellé a betűket, hogy a szedőbácsi nehezen igazodnék el rajta. Ird újra szép nagy betűkkel.

Karakas Pityu, Élesd. Igazán nagy öröm nekem, hogy oly sokan megrendelték a Cimborát Élesden. Remélem, hogy az élsdi unokáim mind fognak írni a rejtvény megfejtésén kívül is. Arról intézkedtem, hogy az összes élesdi előfizetők egy csomagban kapják az újságot, az iskolába címezve. Edesapádnak tolmácsold meleg üdvözlémet. — **Mester László, Kolozsvár.**

Az iskolai leckén kívül mindig írsz otthon mulatságból, olvasni is igen szeretsz, csak az a baj, hogy igen hamar felfalod a Cimborát. Ha már elfáradtál az olvasásban, anyukád, meg bátyád olvas fel neked, de legjobban szeretnéd, ha minden nap jönne egy Cimborá, s még inkább szeretnéd azt, ha elföhetnél hozzám, csak Udvarhelyre kell-ne menned, onnan Váro bácsi elhozna Kisbaczonba kocsin Tavaly nyáron egy egész kocszi unokát hozott. — **Borgida Lili, Nagyvárad.** Már másfél évé jár neked a Cimborá, de nem mertél írni a csunya í írósd miatt. Attól ugyan eddig is irhattál volna, de most már minden félelem nélkül irhatsz, mert minden tekintetben kifogástalan az írásod. — **Makay Margit és Miklós, Nagykároly.** Rejtvények sorra kerül, az újságot pedig ezután a te nevetekre fogja küldeni a kiadóba. — **Sipos Ernő, Buziás.** Az írod, rossz a posta felétek, most azonban, mondhatom, jónak bizonyult, mert idejében megérkezett a leveled. — **Meszlényi Manyi, Arad.** Hát csak fejtgedsz szorgalmasan a rejtvényeket, így inkább remélheted, hogy egyszer a szerencse feléd mosolyog. Természetesen, levelet is várok tőled. — **Börner Erzs, Marosvásárhely.** Jól fejelted meg a rejtvényeket, hát csak fejtgedsz ezután is, mert a rejtvényt megfejtés nem csak szórakoztató, de elmélesítő szórakozás is. — **Weisz Kató, Szilágysomlyó.** Tanácsolom, hogy minél többször és minél gondosabban írd nagyapódnak, s majd meglátod, hogy minden tekintetben megjavul az írásod. Nénédnek is azt üzenem, hogy csak írjon, mert neki is bizonytal javára válik. — **Mihályi Elemérke, Déva.** Ugráltál, tapsoltál, amikor megláttad a nevedet az üzenetek közt, de legjobban a dicséretemnek örültél. Most is megdicsérlek, Elemérke, mert gondos az írásod. Pólórejtvényed sorra kerül. — **Jerzsák Anna, Bihar.** Bizony, rég nem kaptam tőled levelet, nemkülömben Izabellától sem, aki, amint leveledből látom, most Nagyváradon tanul az Orsolya zárda tanítónőképzőjében. Természetes, hogy most több a dolgod, mert egyedül te segítesz édesanyádnak a háztartásban. Irántam és az újság iránt való szeretetre vall, hogy már két előfizetőt szerzelél. Mindig szeretettel gondolok reád és reátok. —

Tausch Mária, Alvincz. Láttam a Pásztortulzban az arcképedet, be fogod rá mázlatni és minden nap százszor megnézed. Meghat a szereteted, mert lám, kerletek első virágát is nekem küldöd. Szívesen írnék bátyádnak levelet, de most képtelen vagyok rá, úgy összegyűll a dolgom, különösen pesti tartózkodásom utolsó napjeimben. Pihenni jöttem Pestre, de bizony, úgy látzik, fáradtan megyek haza Kisbaczonba. A kiadóba címezve pólolja a 8. számot. — **Dirsi Elemér, Malacka.**

Képelem, mily nagy kedves szüleitek öröme: mind a hármatoknak szép bizonyítványotok volt a fél évben. Géza az első osztályában Mančka három tantárgyból kapott különtelést. Szívemből örvendek ennek, nemkülömben annak is, hogy hétről-hétre jobban és jobban szereltek a Cimborát. Még apuka is végig olvassa. S mert a bíróságnál kézbesilik apukának a Cimborát, az ügyvédek is olvassák mind, amit te nem csodálsz, mert „egy ilyen kedves újság csak egy van a világon”. S csak az erdélyi cimborákat irigyled, akiknek nagyapó személyesen is mesél. Kedves szüleidnek és Mária-nak tolmácsold meleg üdvözlémet. Bizony, szeretném, ha egyszer eljuthatnék hozzátok, és általában az én csehszlovákai unokáimhoz. **Majorán Pál, Medgyes.** Mesékről írsz, de, úgy látszik, kifejejtetted a leveledből. — **Krisztyó Pál, Arad.** Első elemibe jársz, a legjobb tanulók közé tartozol, amit bizonyít szép és gondos írásod is: hogyne látnálak örömmel az én kedves unokáim seregében! — **Szalkay Lilla, Tasnád.** Kaptam a leveledet, válaszoltam is rá, bizonyosan olvastad is már. Az ígért hosszú levelet várom. — **Dóczy Aglenti, Nagyenyed.** A Dóczy Zoltán testvére vagy, még csak négy éves legényke, de úgy látom, hogy édesanyád, meg Mária nénéd elolvasta neked a Cimborá meséit, meg Őcsike nadselü gondolatait, mert nemcsak nekem, hanem Őcsikének és Andrisnak is üdvözlémet küldesz. Máskor is szívesen látom csupa nagybetűs leveleidet. — **Ruff György, Tasnád.** Írtam a kiadóba, hogy az 5. számú Cimborában nyert könyvet pótolja. Azért mondom, pótolja, mert bizonyos, hogy elkallódott a poslán. — **Szenipéteri testvérek, Szilágysomlyó.** Köszönöm kérdéseidet, igen jól töltöttem az időt Pesten. Most már ilthon vagyok s itt is jól telik, mert gondoskodnak unokáim arról, hogy ne unalkozzam. **Sófalyv Mária, Nagyvárad.** A kiadóba címezve pólolja a 3-8. számot. — **Szilvássy Károly, Szilnérváralja.** Én azt jól tudom, hogy most drága mulatság a levélírás, mert sok bélyeg kell rá, de viszont ne felejtőd tanácsomat, hogy jó nagy betűkkel írd, mert a betűid valósággal összefolyának, mivelhogy a levelezőlapon oly sokat akarsz írni, mint egy levélpapír négy oldalán. Attól még messze vagy, hogy a verseidet közölhessem, bár a fejlődés tagadhatatlan. — **Feldmann Dóri, Máramarossziget.** Intézkedtem, hogy az újságot ezután a te nevedre és Perlslein Eszli nevére küldjék. — **Tóth László, Nagyvárad.** Amikor az első Cimborát kaptad, a rejtvényfejtéshez még semmit sem értél, s most már könnyen megy a megfejtés. Régi dolog az, hogy minden kezdet nehéz, de erős akarral a legnehezebb dolgok is megkönnyebbednek. — **Blatt Mariska, Beszterce.** Sokszor elgondolod, hogy van nagyapódnak türelme annyi unokának a levelére válaszolni. Igen egyszerű ez. Az én szívemben a gyermekek iránt való szeretet szüntelen munkálkodik, s mindig ünnep nekem, ha veletek beszélhetek. Magam is szerettem volna ott lenni a születésnap ünnepén s akár hiszed, akár nem, eljártam volna veletek. — **Covas Teréz, Érmihályfalva.** Emlékszem a leveledre, s arra is, hogy válaszoltam, de bizony türellemmel kell várnotok a válaszom megjelenésére, mert hétről-hétre oly sok levélre kell válaszolnom, hogy sohasem férnek el a válaszok egy számban.

FEJTÖRŐ.

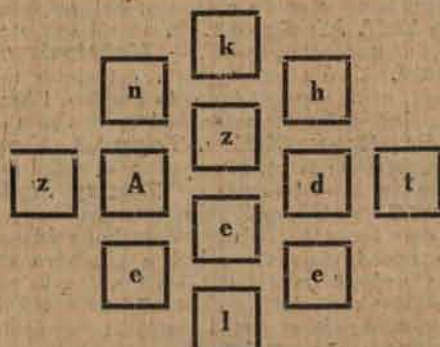
A sorsolásban vőző részvételeire egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Betűrejtvény.

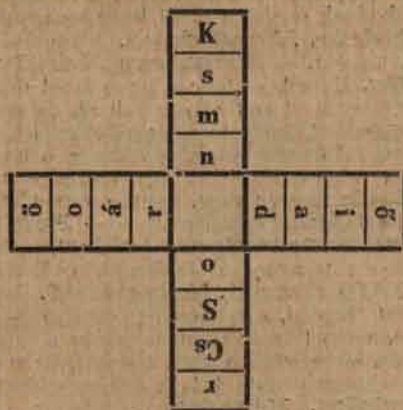
— Beküldte: Farkas Gizl. —

Megfejtése egy közmondás.

Szélmalom rejtvény.

— Beküldte: Kakassy Erzsébet. —

Póllőrejtvény.

— Beküldte: Kiss Margitka. —

— örte	— alu
— rvény	— rzsi
— ámpa	— özsa
— emege	— mber
— rnó	— ändor
— pszlon	— ili

E szavak kezdőbetűi egy nagy köllőnek a nevét adják.

Névrejtvény.

— Beküldte: Berger Klári. —

Iren, Olga, Lenke, Duci, Mili, Sándor. Laci Klári, Tamás, Ilonka, Ottó.

E nevek kezdőbetűi egy magyar hős nevét adják.

A Magyar Ifjuság Könyvtára

kellemes és szórakoztató olvasmánnyal kedveskedik az ifjuságnak. Köteleit azonban élvezettel olvashatják a felnőttek is. Olcsó pénzért nemes szórakozást találhat e kötetek olvasója, amikor má az általános drágaság miatt a jó könyv ára is elérhetetlen magasságra hágott. Eddig a következő kötetek jelentek meg:

1. sz. Magyar elbeszélők, nyolc elbeszélés ára lei 15.—
- 2-3. sz. Benedek Elek: Gyermekszínház lei 25.—
- 4-3. sz. A. Conan Doyle: Tűzkörüllő történetek lei 25.—

SAJTÓ ALATT:

6. sz. Bábjátékos Pali, Irta: Strom Tivadar
7. sz. Li Fan bosszúja Westermann F. P.
8. sz. Az egyszemű May Károly
9. sz. Robinson Crusoe Defoe Dániel.

CIBORA

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Bajánli-Méci (Kisbaczon) u. p. Bajánli-Mare (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimbora” részére szánt kéziratok, az Elek Nagyapóhoz írott levelek és rejtvenymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Satu-Mare (Szatmár) Str. Cuza Voda 4.
A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimbora” előfizetési bejelentései és díjai.

Előfizetési díjak:

- Romániában évi 400 lei, negyedévenként 100 lei.
- Csehszlovákiában évi 80 csehszlovák korona, negyedévenként 20 csehszlovák korona.
- Magyarországon évi 144.000 magyar korona, negyedévenként 36.000 magyar korona.
- Ausztriában évi 112.000 osztrák korona, negyedévenként 28.000 osztrák korona.
- Jugoszláviában évi 200, negyedévenként 50 dinár.

Laplajdonos: Szabadsajtó-könyvnyomda és Lapkiadó rt.
Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.